

Člankovina letu: --
 Prvo leto . . . K 12.—
 Dva leta . . . 6.—
 Tri leta . . . 3.—
 Člankovina . . . 120
Dunaj Avstrije: ---
 Prvo leto . . . 15.—
Posamezne številke
 -- 16 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 18 v.
 od 6 redne petitvrste:
 večkratnih oznanilih v.
 -- popust.

„Straža“ izhaja v po-
 deljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo Maribor
 Gorenjska ulica, 5. -- Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

Politika hrvatskih katolikov.

Škof dr. Mahnič na otoku Krk priobčuje v zagrebških „Novinah“ pod gornjim naslovom ta-le članek:

Sprejemem za svoj program majniško deklaracijo. Pri tem me ne vodijo samo politični, ampak tudi drugi višji razlogi. Ti razlogi so naravni in nadnaravni. Balkan in vzhod sta slovanska in tudi neslovanske skupine so obkoljene okoliinokoli s Slovani in prepojeni s slovanskimi elementi. Vsled tega se more na vzhodu in Balkanu voditi le slovanska politika. Vsaka drugačna politika se obsoja kot imperijalizem, ki žigosa samega sebe kot nasilje in težko greši proti naravnemu zakonu, po katerem so vsi narodi bratje med seboj, enakopravni in vsak gospodar na svoji zemlji. S tako politiko se vsejejo krali za nove mednarodne boje in vojne brez konca in kraja.

Ali res mislijo pangermanski kričarji, da se bo dalo na stotine milijonov Slovanov in drugih iztočnih narodov tako na gladko podjarmiti? Pa tudi, ako bi se to zaenkrat zgodilo, ali bodo ti narodi mirno in udano nosili vsiljeni jim jarem? Ali se niso imperijalisti ničesar naučili iz sedanjih svetovne vojne? Spominjamo zopet na besede Sv. Očeta Benedikta XV.: „Pomislite, da narodi ne umirajo; ponižani in podlačeni bodo sicer nosili jarem suženjstva, ki se jim je vsilil, a bodo tudi gledali, kako bi ga čimprej vrli s svojega vratu, zapuščajajoč od roda do roda žalostno nasledstvo mržnje in osvete.“ (Poslanica z dne 28. junija 1917.)

Naš slovanski račun dovede edino tedaj do pozitivnega vspeha, ako se v očigled tega dejstva ekspanzivne politike nehamo cepiti ter se združimo vsi brez razlike, ker naj se ločimo kakor hočemo v nazorih, eno nam je vsem skupno: domovina. Stari krstjani so ob strani poganov prelivali na bojiščih kri za rimsko državo, naj jih je delil še tako velik prepad od poganov. Nasprotniki vedo prav dobro, kako pospešuje njihovo delo znano geslo: „Divide et impera.“ Z neslogo in cepljenjem jim gremo nasproti ter jim pomagamo v njihovih aspiracijah: vršimo posel grobarjev lastne domovine in narodne bodočnosti.

No, med tem, ko pristajamo na majniško izjavo nas vodijo tudi nadnaravni razlogi. Z nemško kulturo in politiko se spaja nerazdružljivo protestantizem. Ne pozabimo, da je nemško cesarstvo protestantsko, pa tudi ni mogoče, da svojega protestantskega značaja ne bi več ali manj izdajala. Pangermanska politika se istovetuje s protestantizmom. Ona se n. pr. v

Avstriji pojavlja kot propaganda za protestantizem v obliki protikatoliškega pokreta, poznane pod imenom „Los von Rom-Bewegung.“

Ali smemo pričakovati, da bo protestantizem na vzhodu opustil to svojo versko-politično taktiko? Ne motimo se! Tudi v prošli dobi so se s strani nemških protestantov zopet in zopet delali poskusi, da bi se pravoslavje približalo protestantizmu ter da bi se med njima napravila nekaka unija. Protestantizmu tudi ni do drugega, kakor da bi presekali pot do zdinjenja pravoslavnih in katoliških src. V ta namen je pripravljen prenesti vsako žrtve. To prizadevanje nemških protestantov je dosedaj imelo največjo oviro v ruskem carju-papežu. No, sedaj je v Rusiji proglašena verska svoboda. Zato, ako se s to versko svobodo odpira nam zveza s pravoslavnim vzhodom, ne smemo misliti, da se s tem ne bo okoristil tudi protestantizem. Ako tudi se prilike na vzhodu do sedaj še niso ustale, vendar nemški protestantizem že sedaj razmišlja, kako bi si pridobil odločilen vpliv v pravoslavnem svetu. Stvar je resna! Najsiho še tako razlika med pravoslavjem in protestantizmom, se bo vendar našlo ljudi, ki bodo iz opozicije proti katoličanstvu zagovarjali to zvezo. Cerkvena zgodovina beleži, nebroj takih primerov. No, protestantizem ne znači samo oddaljenje od katoliške cerkve, nego on vodi posredno v verski nacionalizem, ki je istoveten z odpadom od pozitivnega krščanstva, a to ima za naravno posledico popolno brezversnost. Tem potom je šla protestantska Nemčija, a istim potom bi udarilo tudi pravoslavje, ako bi stopilo v zajednico s protestantizmom.

Bratje katoliki! Vam govorim! Ali ne bomo podvzeli vse, kar je v naši moči, da odvrnemo od slovanske pravoslavje to nevarnost? Ali bomo gledali s prekrižanimi rokami, kako sovražnik seje na našo slovansko njivo ljuliko brezversnosti? To vprašanje je najdalekosežnejše verske in kulturne važnosti za slovansko. Naša brezbriznost bi značilo isto, kakor da se naše slovanske brate, ki se odlikujejo po globokem čustvovanju, izroči na milost in nemilost duševnemu procesu, ki ga je prešel protestantizem od Lutra do danes na verskem in filozofskem polju in ki končuje s Hartmannovim pesimizmom, Haacklovim monizmom, nitzscheanimizmom.

Posmatrajoč s tega stališča — a to mora nam, kot katoličanom biti pri presojevanju javnih namer vedno in povsod odločilno — stopa narodna politika šele na drugo mesto, dočim dobiva majniški program mnogo idealnejši: verski in kulturni pomen. Ravno vitalni interesi katoličanstva zahtevajo, da se z vse-

mi silami upremo ekspanzivni politiki na Balkanu in vzhodu.

Zato se more po našem mnenju resni nastop našega „Hrvatskega katoliškega senijorata“ za tično smer, odrejeno z majniško deklaracijo, najodločnejše odobriti, ker se povsem sklada z duhom naše katoliške organizacije. S politiko majniške deklaracije ne branimo in zaščitujemo hrvatstvu, srbstvu in slovenstvu samo narodno-političnih (aspiracij) interesov, nego v eminentnem smislu tudi versko-kulturne. Senijorat v teh kritičnih časih tudi ni mogel drugače nastopati. Nihče ne more zagrebškemu senijoratu očitati, da tira to politiko na svojo oko, ker je senijoratski sestanek julija m. l. enoglasno sprejel majniško deklaracijo. Ako se je torej vsled postopanja vodstva našega zagrebškega senijorata pojavilo neko nesoglasje in napetost v naših vrstah, se nadejamo, da bo skoro prenehalo, ker bo vsak trezen pristaja katoliškega pokreta moral kmalu priznati, da se moremo edino od politike, vodjene v smislu majniške deklaracije, nadejati pravemu napredku toliko za hrvatstvo, kolikor za katoličanstvo, tako na Balkanu, kakor na vzhodu.

Toliko sine ira et studio. Te besede sta mi narokovali globoko prepričanje in ljubezen.“

Slovenski tabor v Družmirju.

Predpriprave za shod

Družmirje je lična vas tik mesteca Šostani. — Ljudstvo je želelo shod. Priprave za nega, da sprejme domačin svojega domačina na levi slovenski zemlji, so bile naravnost velikanske. Že nekaj dni so pletle gospodične in dekleta krasne vence, da z ozaljšanimi prostori in okinčanimi domovi sprejmejo Jugoslovane v gostoljubni kraj. Može in fantje so postavili tri velikanske mlače, izmed katerih je bil mlač na zborovališču 33 metrov visok. Slovenske trobojnice so planolale od dreves, katera so videli notniki po celi dolini. Na vseh hišah so visele slovenske in cesarske zastave. Veselje je navdajalo stare in mlade, da se jim je posrečilo podati tako lepo lice slavnemu Družmirju.

Prepoved shoda.

Velika žalost se je polastila vseh, ko so izvedeli, da je vlada shod prenevedala! Poparjeni so bili vsi in nevolni ter ugibali, kaj bo. Slovenjgraško okrajno glavarstvo je v zadnjem trenutku prepoveda-

LISTEK.

Jugoslavija Jugoslovanom.

(Dalje.)

Saj so Slovenci svoj čas prebivali po vsem Koroškem, globoko notri na Tirolskem in Solnograškem, a so se morali korak za korakom umikati, tako, da žive danes le še ostanki nekdanjega mogočnega naroda. Konečni namen pa je, da se Slovence popolnoma izrine iz njih zemlje, da bo vse, od Severnega in Baltičkega morja pa do Jadranskega morja naseljeno kompaktno nemško ljudstvo. Dosedaj so Nemci že vzeli na stotisoče kvadratnih kilometrov slovensko ozemlje. Pomisliti treba, da je bila vsa sedanja Prusija naseljena s Slovani! Nemstvo se širi in razteza svoje roke na vse strani kakor polip. Vidimo na eni strani močne nemške naselbine na vzhodu v Galiciji in Bukovini. (V glavnem mestu Bukovine, v Črnovcih, je celo nemško vseučilišče!) A na jugu in jugovzhodu so istotako močne nemške naselbine v Bosni-Hercegovini, Slavoniji, Istri in Trstu. Nemci niti ne taje svojih konečnih namenov. Tako je priobčil na Dunaju izhajajoči „Alldeutsches Tagblatt“ nedavno temu oklic „Vsenemškega društva za vzhodno marko“, v katerem je med drugim rečeno: „Nemško-avstrijske nekdanje nemške zvezne dežele — s Trstom vred — morajo tvoriti prvo in najvažnejšo nemško naseljevalno deželo državljano nemške države, trgovinska pot Hamburg—Dunaj—Trst se mora za vse večne čase odpreti. Trst sam mora postati nemško

pristanišče. Načrti Jugoslovanov, ki poželjivo gledajo na nemško Südmarko, se morajo razbliniti ob skupnem odporu vseh Nemcev, tu naj se preskusi nemška skupnost: Gemeinbürgerschaft, tostran in onstran.

Jugoslovanska deklaracija.

„Sibki narod Slovencev Veliki Nemčiji ne more stalno zastaviti poti do Adrije“, tako piše švedski pisatelj Rudolf Kjellen v svoji knjigi: „Velesile sedanjosti.“ To je tudi popolnoma resnično, in do tega prepričanja je moral priti tudi čitatelj iz dosedajnih razmotrivanj. Ravnotako se pa tudi Hrvti in Srbi v Hrvatski, Banatu, Bački, Medimurju, Bosni-Hercegovini in Dalmaciji ne bodo mogli vzdržati samizase nemško-madžarskega pritiska. Kaj je torej naravnejša, nego da smo začeli vsi skupaj razmišljati o sredstvih in poteh, kako bi na eni strani zaustavili prodiranje Nemcev in Madžarov v svoji skupni domovini in zagotovili sebi svobodni razvoj gospodarskih in pravnih sil? No, izhoda tu ni bilo težko najti. Ako smo Slovenci, Hrvti in Srbi en narod, spadamo tudi skupaj v eno državo. En narod, ena država.

Ako hočemo torej Jugoslovani ohraniti svojo narodnost, ako hočemo ohraniti svojo domovino pred navali tujinstva, ako hočemo za svoj narod ustvariti predpogoje za gospodarski in kulturni razvoj in napredek, bo to mogoče le, ako bomo sami odločevali o svoji usodi. To pa bo zopet mogoče le, če bomo res sami gospodarji na svoji zemlji, kar bo zopet le tedaj, ko bomo imeli lastno državo.

Da se nas danes smatra le za nekake najemnike na lastni zemlji, nam so Nemci in Madžari povedali že nešteto krat na najrazličnejše načine. Na po-

sebeno odkrit način pa je to povedal občinski zastop gornjestaške občine St. Lambert. Ta občinski zastop je namreč sklenil protest proti naši zahtevi po jugoslovanski državi in v tem skleni je rečeno med drugim: „Ako hočejo štajerski Jugoslovni ustanoviti svojo državo, jim je na voljo dano, da se izselijo tja, kjer morajo uresničiti svoje sanje, saj so jim danes odprta vrata v Srbijo in v druge balkanske države: a proti temu treba protestirati, da bi vzeli kar en del štajerske s seboj. Ako komu v eni hiši ni prav, se lahko izseli, a da bi vzel seboj kar celo nadstropje, to vendar ne gre.“

Toda nam ne pade niti v sanjah na misel, da bi se izselili ter zapustili svojo rodno grudo, kar bi naši nemški sosede tako radi videli. Ne, mi hočemo ostati tu v svojem domu, v svoji lastni hiši in si jo urediti tako, kakor bo to nam prav. Temu pa se Nemci upirajo, ker nočejo priznati, da je to naša hiša. Oni nas smatrajo le za najemnike, a sebe za gospodare. Zato pa teče več spor. Nemci so pač še danes taki, kakor jih je označil veliki nemški filozof Herder, ki piše:

„Slovani niso bili nikdar taki razbojniki, kakor Nemci, temveč so ljubili mir, obdelovali zemljo in redili veliko živine. Zaradi njihovega miroljubja so jih podvržli drugi narodi, toda nobeno drugo ljudstvo se ni nad njimi toliko pregrešilo, kakor Nemci. Nesreča je pač hotela, da je moral ta miren narod imeti za sosede Nemce in Tatare.“ (Ideen, 16. knjiga, 4. poglavje.)

Tako je označil Nemce njih lastni človek in naravno je, da s takimi ljudmi ni mogoče živeti pod isto streho in jasno je, da bodo Nemci nadaljevali

lo shod, utemeljujoč to prepoved s trditvijo, da je mir in red v nevarnosti. Nemškutarji so kar besneli že ves teden in tekali v Slovenjgradec in v Gradec k cesarskemu namestniku Claryju ter zahtevali, da mora prepovedati shod. To se jim je tudi posrečilo. Poslanec dr. Verstovšek se je radi prepovedi pritožil in vložil ugovor v Gradec in na Dunaj. Seveda ni dobil do srede nobenega odgovora. Vsega občinstva ni bilo mogoče več obvestiti o prepovedi, skrbeli pa so za to uradi. Oni so hitro naznanili prepoved v nemških listih, iz katerih sta v zadnjem trenutku to vest sprejela „Slovenski Narod“ in „Slovenec“. Povabljeni poslanci se vsled prepovedi shoda niso pripeljali v Družmirje, pač pa je došel poslanec dr. Verstovšek v svoj okraj, ker je bil prepričan, da se bodo zbrale velikanske množice ljudstva. In ni se varal. Že v sredo popoldan je bil praznik v Družmirju. Domačini so dobili nov pogum, ko je prišel poslanec med nje.

Cudne odredbe oblasti.

Shod je bil prepovedan. Rudarje v Skalah in delavce Woschnaggove tovarne v Šoštanj so na dan pred shodom postavili v vrste in jim pod strogo kaznijo zabijali, da se ne smejo udeležiti shoda. Opozorili so jih na preki sod v podjetjih. V državnem premogokopu v Skalah so morali delavci na ta veliki praznik delati. Na predvečer so prišli na vse občine v celnem šoštanskem okraju od okrajnega glavarstva ukazi, da morajo gostilničarji v vseh občinah na ta praznik zapreti gostilne ob 1. uri popoldne. Le samo mestu Šoštanj se je dovolilo imeti gostilne odprte od 4. do 9. ure zvečer. Najbrže radi tega, da so se lahko najedli gospodje uradniki iz Slovenjgradca, ki se prišli kot zastopniki naših skrbnih oblasti. Zendarmerija se je zbirala že dan poprej. Dospeli so z vsakim vlakom. Bilo je nad 30 žandarjev. Na praznik so se z dopoldanskim vlakom peljali skozi Šoštanj vojaki pod poveljstvom nadporočnika v Velenje, kjer so se pripravljali na juriš, snažili so pred prebivalstvom bajonete in pripravljali puške!

Popoldan so se pripeljali z vlakom v Šoštanj. Ze na kolodvoru je bil strašen prizor. Vlak je stal še v postaji, vojaki se postavijo v vrste, komando se glasi: „Gewehr laden — ladet — fertig!“ Med tem se sproži eden strel proti vlakom. Slišali so pok ljudje daleč okrog. V vlakom je nastal velik strah. Le sreča, da se ni zgodila nobena nezgoda. Vodja glavarstva dr. Hagenauer z dvema uradnikoma v svitli uniformi je došel v Šoštanj. Dva sta se utaborila s svojim štabom v Šoštanju v „Deutsches Haus“. Eden je vodil varstvene zadeve v Velenju. Ta generalni štab je koval načrte in tuhtal, kako bi onemogočil ljudstvu dohod do zborovališča. Ob 3. uri so zaprli orožniki vse ceste do Družmirja. Dobili so ukaz, da zavračajo vse ljudi domov, češ, da ni shoda. Nastavljali so jim bajonete in zapirali pot. Pripetilo se je, da so stare ženske se postavile v bran in postavile prsa in klicale „Pa me!“ Vozovi so se morali vračati. Savinčani so se pripeljali; ustavili so jih. Več požarnih bramb se je moralo vrniti tik pred mestom. Ljudje so krenili s ceste in šli po ovinkih po polju naravnost v Družmirje. Lovili so se kakor zajci na polju, da so le ušli in prišli na cilj, deloma veseli, deloma razburjeni, da kot prosti državljani še niti ne smejo iti po poti, kamor so namenjeni.

Zborovališče.

Shod je bil napovedan na 4. uro popoldan. A že ob dveh je bilo v Družmirju zelo živahno. Na prostornem trgu pred Gregorčičevo gostilno, ki je bila zaprta, so se zbirali zborovalci. Od vseh strani se prihajali: iz daljine Solčave in prijaznega Ljubna, iz divne Savinjske doline, iz Mislinjske doline, iz Koroškega. Zastopana je bila cela Saleška dolina, skoraj vse občine so odposlale na stotine in stotine ljudi, dasiravno so že zvedli poprej o strogih naredbah in o prepovedi shoda. Veselo je bilo gledati tisoče in tisoče ljudstva. Marsikatero roso oko si tu opazil. Toda gnjev se je polastila ljudi, ko so izvedeli na licu mesta, da se res ne sme zborovati. Bli-

svoj boj z isto brezobzirnostjo, kakor dosedaj. Nasprotno, opazamo, da je njih zaganjanje proti nam vedno hujše. Toda dosedaj proti temu nismo imeli nikakega uspešnega sredstva. Ako se ne bomo temeljito zavarovali, mora ta boj končno dovesti do tega, da bo nas narod popolnoma izginil iz površja zemlje. To pa nam bo mogoče le, ako bomo sami gospodariji v lastni jugoslovanski državi. Iz tega prepričanja se je tudi rodila jugoslovanska takozvana majniška deklaracija. Ta deklaracija, ki jo je podal v avstrijskem državnem zboru dne 30. majnika 1917 državni poslanec in načelnik Jugoslovanskega kluba dr. A. Korošec, se glasi:

„Poslanci, zastopani v podpisnem jugoslovanskem klubu, izjavljajo, da na podlagi narodnega načela in hrvatskega državnega prava zahtevajo združenje vseh dežel monarhije, v katerih prebivajo Slovenci, Hrvati in Srbi, v samostojno, vsakega narodnega tujega vladstva prosto, na demokratični podlagi zgrajeno državno tvorbo pod žezlom habsburško-lotarinske vladarske rodovine ter da bodo za uresničenje te zahteve svojega enotnega naroda zastavili vse svoje sile. S tem pridržkom se bodo podpisani udeleževali delovanja državnega zbora.“

(Dolje prihodnjik.)

žala se je 4. ura. Vedno večja gneča je nastajala. Zendarmerija je patrolirala od vseh strani. Nihče se ni zmenil za nje.

Veliko razburjenje in presenečenje.

Naenkrat zapazijo ljudje korakati po cesti iz Šoštanja proti zborovališču vojake z nasajenimi puškami in šurmhavbami. Poslanec dr. Verstovšek je šel nasproti ter odločno protestiral pri vladnih organih proti nečuvnemu postopanju ter zahteval takoj odstranitev vojaštva. To se je tudi zgodilo. Opravičeval se je vodja okrajnega glavarstva, da se je to odredilo pomotoma. Razburjenje v ljudstvu se je zopet poleglo, ko so odkorakali vojaki.

Prisrčen pozdrav ljudstva.

Vrli Družmirčan pozdravi v priprostih besedah, polnih prisrčnosti in odkritosrčnosti, goste, ki so dohiteli na prepovedan shod, zlasti pozdravi poslanca dr. Verstovškega. Burni živijo-klici so doneli po lepi dolini. Peveci so začeli popevati naročne pesmi, ljudstvo je pelo ž njimi. Navdušenje za Jugoslavijo je priklopilo do viška. Poslanec dr. Verstovšek se postavi v sredino in nagovori dobro slovensko ljudstvo. Razloži mu pomen nameravanega shoda, katerega ne moremo žal redno dovršiti radi prepovedi. Ljudstvo dobiva za vse žrtve na bojišču in doma, sedaj po 4 letih trpljenja in muk tako plačilo od vlade, da se ne sme zbirati na shodih s svojimi zastopniki (Grozna nevolja. Klici: Skandal! Kje so pravice?) Dr. Verstovšek povdarja, da ne smemo poslanci govoriti pred ljudstvom o miru, o prehrani, o zahtevi po kruhu, seveda o samostojnosti države avstrijske napram Nemčiji niti besedice ne smemo črhnuti. Vse to nam se prepovedali za danes. Toda misliti smemo naprej. V srcu smemo hraniti svoje ideale za Jugoslavijo, katerih nam ne morejo izruvati niti z nasilstvom in niti z orožjem. Ponovimo ob obletnici majniške deklaracije prisego, da ne odjenjamo od svoje zahteve po lastni jugoslovanski državi. (Svečano je bilo videti, kako so dvignili roke kvišku vsi zborovalci v znak prispege.) Poslanec je zaklical še ljudstvu: Narod, raduj se! Slovan gre na dan. Iz vroče krvi naših padlih sinov, naših padlih očetov klijne novo življenje. se rodi nepremagljiva ljubezen do lastne grude, do slovenske domovine in do širne Jugoslavije. Te nam ne uduši nobena strahovlada. Narod, ne omahuj, trdno stoji!

Gromoviti živijo-klici so sledili besedam. Govornik je prekinil. Bližala se je zborovališču zendarmerija. Besedo imajo zopet peveci, ki so se odzvali z: „Lepo našo domovino“. „Kje dom je moj?“ in „Hej Slovani!“ Ljudstvo je vse pelo. Bil je to res veličasten prizor. Poslanec dr. Verstovšek je še dvakrat pozneje kratko nagovoril zborovalce. Zlasti se je razlegal smeh na vseh krajih, ko jim je pripovedoval o zborovanju živali med vojnimi časom. Klici: „Vrlo dobro, dobro smo razumeli.“

Pozneje se je poslanec še posebno zahvalil v imenu vseh udeležencev Družmirčanom za gostoljubnost, s katero so sprejeli toliko ljudi v svojo sredino. Posebno je opozarjal očete in matere na vrlo probujeno mladino in na navdušen naš slovenski naraščaj. „Mladina, hrani v svojem srcu spomine na boj za Jugoslavijo in deluj v smislu taborov in zmaga bode naša!“

Peveci zaslužijo latorjev venec

Okrog velikana-mlaja se je zbrala vesela družba pevcev, deklet, gospodičen, vrlih fantov in vseh lin mož, roko v roki so se držale knetska dekleta in mestne gospodične ter popevale kakor slavčki. Stari svolasi možje so se rinili k pevcom, da bi lažje utirale svoje glasove med izbornu petje. Narodne himne in narodne pesmi so se vrstile druga za drugo. Za vsako pesmijo je zaoril iz tisoč grl gromoviti živijo. Peveci so bili neutrudljivi. Ko so gostje odhajali na vlak, so jih spremljali pojoč na kolodvor.

Povratek na dom.

Od 2. do 7. ure so vstrajali ljudje na zborovališču. Le počasno so se poslavljali iz prikupljivega Družmirja. Spremili smo goste na kolodvor, slovenska pesem se je razlegala po mestu. Dohod na kolodvor je bil zabranjen. Postavile so se pevke ob progi in v srčno slovo zapele odhajajočim „Lepa naša domovina“. Vojaščina se je vračala tudi s tem vlakom. Klicali so razni vojaki iz vozov gospodičnam: „Živijo Jugoslovani!“ Kar je vzbudilo novega navdušenja. Po odhodu vlaka so se domačini Šoštanjčan in Družmirčani s poslancem dr. Verstovšekom zbrali v hotelu Avstrija. Za poldrugo uro so smeli v mestu odpreti gostilne. Pesem za pesmijo je krožila znova. Dr. Mayer je napil v izbranih besedah mladini, ki je naš up in naša nada. Tik pred 9. uro so zapustili vsi gostilniške prostore in se pripravili na odhod. Pred stanovanjem dr. Verstovškega so peveci še zapeli podoknico „Slovan na dan!“ Ljudje so se zbirali takoj zopet tukaj in mirno poslušali lepo ubrano petje. Dr. Verstovšek je stopil na ulico, se še enkrat zahvalil za požrtvovalno narodno delo na današnjem velepomembnem dnevu in jih pozival, da ohranijo ta lepi shod v trajnem spominu.

Red in mir.

Ves popoldan se je vršil najlepši red. Razburjenja na raznih cestah, kjer so žandarji usta-

vjali ljudi, se nikjer ni kalil mir. Vse se je vršilo v najlepši složnosti in zadovoljnosti. Le zvečer je neka nemška šoštanska frajla kazala pevkom oddaleč dolge nosove in pokazala s tem svojo nemčursko kulturo. Oblasveni zastopniki in tuji so občudovali veliko navdušenje, ki ni bilo umetno, prišlo je iz srca. Bilo je pravo navdušenje brez pijače, brez vina in brez piva, dasiravno so se nam smilili marsikateri potniki, ki so prišli več ur hoda, pa niso dobili nikjer niti požirek okrepčila.

Tako se je vršilo slavlje obletnice majniške deklaracije v lepi slovenski vasi Družmirje. Družmirčani so ponosni na svoj kraj. Ta dan jim ostane — zgodovinski dan.

Temni elementi pri Južni železnici.

Vsakemu železničarju in neželezničarju je znano obnašanje uprave Južne železnice in njenih nemškonacionalnih organov, napram Slovincem-železničarjem in napram slovenskemu občinstvu. Znano je, da gre Južna železnica preko zahtev slovenskih strank in slovenskega občinstva; po slovenskem osobju in kot germanizatorica nastavlja v popolnoma slovenskih krajih nemškonacionalne prenapetosti, ki imajo namen pripravljati tla germanizaciji na sinje Adrije.

Znano je nadalje, da Južna železnica trpi med vsenemškim uradničtvom na slovenski zemlji razmere, ki presegajo že vse meje. Kar se pa tiče prometa, vozov, zvez in varnosti potujočega občinstva, o tem še govorili ne bomo. Južna železnica gleda, da slovenskemu občinstvu kolikor mogoče otežkoči vožnjo. Južno Maribora ne poznamo lokalnih vlakov razen ptujskih, ki so seveda vpeljeni le na ljubo Orni-gu, prijatelju našega dičnega „Kranjca“ Prašnikerja. Še bolj kakor občinstvo čutijo slovenski železničarji nemškonacionalno pest uprave Južne železnice.

V letu 1914, žalostnega spomina, je uprava Južne železnice hotela iztrebiti slovenske železničarje, posebno na Slovenskem Štajerskem. Pripustila je aretacije, vpoklic kljub oprostitvam, in pomagala s številnimi prestavami slovenskega osobja v zakotne nemške postajice nemškonacionalni gonji. Dan za dnem so izza leta 1914 pri Južni železnici na delu temni elementi, ki denuncirajo vsakega slovenskega železničarja, pričeni pri delavcu do uradnika. Ti temni elementi se rekrutirajo iz vsenemških uradnikov, ki živijo po različnih pisarnah življenje troto. Ti ljudje, katerih uprava Južne železnice radi nezmoglosti ne more nikjer uporabiti, ti ljudje so danes predstavitelji vsenemške politike v naših večjih postajah na Slovenskem Štajerju. Ti ljudje se čutijo poklicane, da ugonobijo vsakega železničarja, ki ni Nemec in ki ne trobi v vsenemški rog. In ti temni elementi, ti najslabši uslužbenci Južne železnice, so razpredli svoje niti tja gor do uprave Južne železnice, kjer so našli poslušna ušesa.

V Mariboru deluje ta družba nenarodna že iz leta 1914 — žalibog z uspehom. V letu 1914 so imeli ti temni elementi veliko privrženecv med poulično druhaljo in med zapeljanimi nižjimi uslužbenci. Do danes se je stvar nekoliko zasukala, tako, da so ostali precej sami. Vojske ni bilo namreč konec „predno je prvič odpadlo listje“ — kakor je zatrjeval velik nemški prorok — in nastale so prehranjevalne otežkoče, katere so čutili najprej oni, ki so vpili „Heil Krieg!“ in pobijali Slovence. Prepahlj in sestradanih obrazov so se tisti,

napotili z nahrbtniki med „veleizdajalski“ narod prosit — kruha.

Ječe so se odprle slovenskim železničarjem — Vojna oblast, kateri je dala Južna železnica svoje najboljšje moči (Slovence) na razpolago — na željo temnih elementov, zato ker so bili Slovenci — je našla v slovenskih železničarjih najboljšje moči za svojo vojno železnico. In danes imajo ti slovenski železničarji pri vojni železnici tako vplivna mesta, o katerih se jim pri Južni železnici še sanjalo ni!

Temnim elementom na ljubo je prestavila Južna železnica mnogo slovenskih železničarjev na postranske nemške proge, na zakotne puščobne kraje, kot politično nezanesljive, ne misleč na to, da se bo sčasoma vse to bridko maščevalo na upravi sami. — Skozi te skozinskoz neutemeljene in krivične odredbe se je Južna železnica oropala svojega najboljšega osobja v časih, ko je zahtevala služba največ moči, in to strokovno izvežbanih moči.

Ker so mesta Slovencev-železničarjev zasedli nezmožni vsenemci-železničarji, seveda po ukrepu Volksrata, in s tem, da je železnica po lastni krivdi skrhla osobje, je postala dan za dnem služba težavnejša. Nastale so v velikih postajah kakor Maribor (koroški, glavni, tezenski kolodvor), Pragarsko, neznočne razmere. Nemškonacionalni kontrolni organ, deloma sami nezmožni dobiti pregled in obvladati situacijo, so mirno gledali nezmožnost in površnost nemškonacionalnega uradništva, dočim so prav pridno vohunili, da ni nikdo govoril slovenske besedice. Pretila je katastrofa!

Uprava Južne železnice je to uvidela in prestavila v Maribor kot kontrolnega organa za mariborske tri postaje g. inšpektorja Vrečko-ta. V kratkem se je pokazalo, da je g. inšpektor mož na mestu, ki je zmožen zbog svoje eneržije in strokovnega znanja

napraviti red. Toda uprava ni računala s temnimi elementi, temi tako važnimi činitelji pri naši Južni železnici.

Ta temna družba je v novejšem času zopet začela tla pod nogami, odkar je vlada dala oficijelnim potom zopetno dovoljenje preganjati Jugoslovane. In začela se je ogabna gonja proti inšpektorju Vrečkotu, seve zahrbtno. V nemških revolverskih listih se je na najnesramnejši način napadalo inšpektorja kot slovenskega agitatorja, kot hujskača, ki hoče Južno železnico slovenizirati, čeravno se g. inšpektor Vrečko ni nikdar aktivno udeleževal politike. Ker drugega niso znali navesti, so predbacivali g. Vrečkotu, da izrablja osebo. Radi verjamemo, da g. inšpektor, ki v službi za svojo osebo ni poznal nobene komodnosti, tudi tistim, ki so bili komodnosti na račun službe vajeni, je ni priznaval. Njegovo stvarno strokovno znanje, njegova strogost v službi ni najmanjši vzrok gonje proti njemu. Kajti vsenemška gospoda je vajena, da se jo prijema s rokavicami in njeno nezmožnost zagrinja s plašcem prizanesljivosti. Ko je bila gonja dovolj pripravljena, je pritisnil Volksrat, kot vrhovna oblast Južne železnice že od nekdaj, zahteval prestavo inšpektorja Vrečkota iz Maribor. Južna železnica je seveda radi volje ugodila želji nemškega Volksrata in je brzojavno prestavila tega inšpektorja v — Inomost.

Nimamo besede, s katero bi označili cinizem, s katerim Južna železnica zopet pričinja preganjati — svoje najboljši uradnike brez vsake pravne pologe, samo zato, ker so Slovenci. G. inšpektor Vrečko je eden izmed slovenske inteligence, ki si je priboril s svojo neumorno pridnostjo in s strokovnim znanjem to, kar je danes. In tega uradnika, kateri je tekom svojih službenih let toliko storil za upravo Južne železnice, prestavi ravnatelj Prašnikar v Tirole, ker to zahtevajo temni elementi, ta najslabši material, ki ga Južna železnica zastoni plačuje in ki prelenari dan za dnevom po raznih skladiščih in po drugih pisarnah.

Beležimo, da je bila uprava Južne železnice, ki se je prva odzvala Seidlerjevemu fermanu in zopet prevzela prvo ulogo o preganjanju jugoslovanskih železničarjev, kajti nekako pred enim tednom prestave g. inšpektorja iz Maribora, je brzojavno prestavila iz Trbovelj tudi poduradnika g. Fr. Oseta na Nižje-Avstrijsko, tudi na pritiski nemškega Volksrata. Vsakdo pa tudi ve, da je Južna železnica že dolgo prenehala biti to, kar bi morala biti. Ona deluje le v prospeh vsenemškega gibanja in pripravlja tla za ponemčenje naših slovenskih pokrajin. Ona je pripravljena vsaki poulični vsenemški barabi na ljubo ugonobiti slovenskega železničarja, dočim vsenemški železničarji počenjafo kar hočejo. Ta vzorna uprava trpi in odobrava, kako organizirajo vsenemški železničarji črne jate za poboje Slovencev. Zakaj ta uprava ne zagrabi za ušesa načelnika Bernharda in njegovega Domainga, ki sta pomagala organizirati nemčurski pohod v Št. Janž. Naj se uprava Južne železnice briga za take stvari in pusti preganjanja slovenskih železničarjev, ki niso zakrivali nič! Dokler bo Južna železnica nastopala tako pristransko, da ne rečemo krivično proti slovenskim železničarjem in to na ljubo temnim elementom, bomo se znali braniti in bomo objavljali dogodke iz službenega življenja nemškonacionalnih železničarjev, da bo prav pošteno zasmerdelo. Takega narodnega blaga nemških železničarjev imamo toliko, da bi papirja zmanjkalo, če bi hoteli vse objaviti.

Ta nasilja in pristranost uprave Južne železnice pa nam kaže, kako potrebna je ustanovitev Jugoslavije, kjer bo jugoslovanski železničar postal to, kar po svoji pridnosti in zmožnosti biti zaslužil.

Francosko bojišče.

V šestdnevni bitki med rekami Oise, Aisne ter Marne, ki se je začela dne 26. maja, so nemške armade prodrle do severnega brega reke Marne. Fronta je sedaj sledeča: Južno-vzhodno od Noyona se zasnuče proti jugu vzhodno od mesta Compiègne proti Longpontu — Fere en Fardenis v smeri zahodno od Reimsa. Reims je obkrojen od treh strani in je v razvalinah. Angleška in francoska poročila soglašajo, da je nemško ofenzivo smatrati zadnje dni za ustavljeno. Nemška poročila pravijo, da so Nemci v dobi ob 21. marca do 1. junija vjeli 175.000 mož in vplenili 2000 topov.

Soissons padel.

Iz Berolina se dne 31. maja poroča: Prodiranje armad nemškega prestolonaslednika se zmagovito nadaljuje. Južno od reke Oise so nemške čete dosegle črto Bretigny-Trosly loire. Na severnem bregu reke Aisne so nemške čete prodirale do črte Bieux-Chavignys. Soissons je padel. Južno od Soissons so se vršili hudi protinapadi francoskih čet. Nemške čete so prekorale cesto Soissons-Hartennes. Zavzete so utrjene postojanke Arcy in Grand Rocoy. Južno od Fereen-Tardenois so nemške čete prodrle do reke Marne. Zavzete so bile postojanke St. Gemme in Rougny.

Na južnem bregu reke Vesle zahodno od Reimsa so zavzete postojanke Germigny, Gueux in Thilloys. Vjetih je dosedaj 45.000 sovražnikov in vplenjenih 300 topov.

Pariz obstreljujejo.

Iz Zeneve se dne 31. maja poroča: Nemški topovi, ki streljajo na daljavo 100 km, so začeli vnovič obstreljevati Pariz. Povprečno pade vsakih 7-8 minut ena granata v Pariz. Dne 40. maja so nemške granate ubile v Parizu 40 oseb. Premožni sloji zapuščajo mesto. Odhajajo na južno Francosko. Francoska vlada se namerava preseliti v Bordeaux. Zbornica ima dolge seje, v katerih se razpravlja o vojnem položaju.

Amerika nastopi s 15 milijoni vojakov.

Italijanski listi poročajo:

Ameriški poslanec Fils je izjavil, da nastopi Amerika, če bo potrebno, s 15.000.000 vojakov in izda 100 tisoč milijonov dolarjev, da zagotovi sporazumu zmago.

Vojno navdušenje je v Ameriki zelo veliko. Vodja angleških delavcev Charles Duncan, ki se je mučil meseca aprila in maja v Združenih državah Severne Amerike, je izjavil, da je vse ameriško ljudstvo trdno odločeno, boriti se tako dolgo, dokler ne bo Nemčija poražena. Amerika ne sme štediti v tem svetem boju za svobodo narodov ne denarja in ne ljudi. Zmagati mora pravičnost in ljudska svoboda nad pruskim militarizmom in nemškim nasiljem.

Politične vesti.

Parlament. Na Dunaju se vršijo pogajanja med vlado in strankami. Ta pogajanja bi naj omogočila že v juniju zasedanje parlamenta. Včerajšnji listi pišejo, da bo menda oklican parlament za dne 18. junija. Iz celotnega položaja pa je razvidno, da je pod sedanjim ministrstvom, ki se tako igra s pravicami narodov na ljubo Nemcem, nemogoč vsak parlament. Na Dunaju so zbrani tudi voditelji slovenskih strank.

Ornig se je tresel, ko se je napravljala na Dunaj tožariti svoje slovenske rojake, katerih noče več poznati. (Tik pred odhodom dobi strašno poročilo o groznem požaru v , kjer bija njegova hči. Kaj mu je storiti? Ali naj gre reševati svojega otroka, ali naj rajši pomaga zastrupljavcem dobrega, cesarju zvesto udanega slovenskega ljudstva? Ali naj svoje mu bližnjemu prinaša pomoč in tolažbo, ali škodo in sovraštvo? Ornig je neizrečeno vznemirjen. Ali naj zataji kri svojega otroka, kakor je zatajil s svojim delovanjem kri svojih slovenskih staršev? Okoli stanovanja njegovega otroka na štirih krajih gori, pravi nesrečna brzojavka, okoli Orniga se zbirajo in proti kolodvoru beže zakleti sovražniki Slovencev. Kam naj on hiti? Ornig se ne more hitro odločiti, premišljuje in posluša klic ljubezni in sovraštva. Mož se ves trese v svoji vznemirjenosti. Na katero stran se je Ornig najprej odločil, je danes že znano, obenem pa nam je sedaj jasno, kako posilnemsko sovraštvo človeka preslepi in mu zmeša vse pojme, da niti župan mesta Ptuj ne najde odločitve med ljubeznijo in sovraštvom. Mi Slovenci ne sovražimo nikogar, svoj narod pa tako ljubimo, da nas nobena sovražna sila ne odtrga od njega.

Mi ostanemo! Strashillov na Bregu pri Ptuj ni več in jih nikdar več ne bo; njuna mati nam lahko še danes pove, da je bila doma v Slovenskih goricah, kjer je tudi Ornig rojen. Kje je sedaj Ornigov najzvestejši učenec Maks Strashill? Le vprašajte uboge Haložane! Odgovor je tak, da Ornig prebledi, kakor je prebledel, ko je slišal o Maksom dolgotrajnem strahovitem smrtnem boju. Učenca Maksa ni več; ko tudi učitelja Orniga ne bo, živel in gospodaril bo še slovenski narod s to razliko, da ne bo več hlapčeval, marveč bo pod Habsburžani svobodno gospodoval!

Kakšni ljudje so šli na Dunaj? V deputaciji posilnemcev k cesarju na Dunaj je igral ptujski pek Ornig glavno vlogo. V svojem nagovoru na cesarja je med drugim tudi rekel, da Nemci nalagajo svoj odvišni denar v obliki vojnih posojil, dočim si Slovenci nakupujejo posestva, namesto da bi podpisovali vojna posojila. Toda mož je pozabil povedati, da je ravno on pred nedavno kupil na Dravskem polju veliko grajsčino, namesto da bi bil podpisal večjo svoto vojnega posojila. Vlekli so na Dunaj tudi znanega Franca Juharta iz Slov. Bistrice, ki je bil trikrat kaznovan zaradi pretepa, enkrat zaradi razžaljenja neke uradne osebe ter na 3000 K globe zaradi draženja. — In take osebe se pripuste k avdienci pri cesarju!

Pozabili so! Ornigovi romarji so v Badnu popolnoma pozabili zapeti vsenemško himno „Die Wacht am Rhein.“ Tudi svoj tevtonski „Heil“ so pozabili, temveč so vpili „Hoch“ in „Živijo.“ Ali je to znak poboljšanja nemškutarjev?

Nemškutarji v knetski obleki. Nemškutarji, ki so se udeležili Ornig-Linhartovega romanja na Du-

naj, so se oblekli v knetske obleke. Tudi nemčurski mestni škof, ki se vedno in vedno delajo norca iz knetskih ljudi, so se oblekli v nalašč za to narejene „oberštajeriš“-knetske obleke. Vse je bilo po knetsko oblečeno, edini dr. Schmiderer je kot vodja „delegacije“ nosil frak. Taki so! Sicer se vedno norčujejo iz kmeta, a na Dunaju so se postavljali kot „štajerski kmetje.“ Švindeli!

Ptujski glavar Netoliczka je župane nagovarjal, naj gredo z Ornigom in Linhartom na Dunaj. Zmerjal je one, ki niso šli. Bil je Linhartov — priganjač.

Romanje na Dunaj. Resnici na ljubo se mora priobčiti, da župan iz Remšnika g. Voglar ni bil na Dunaju, kakor so to poročali vsi nemškutarski listi. Mogoče se jih še več takih zglaši, ki so bili samo na listini, da bi se romanja morali vdeležiti, pa le niso šli, ker so se raznih ljudij sramovali. — Nemčurji lažejo!

Kdo je zastopal Konjice na Dunaju. Trg Konjice zastopali so, kakor vsi nemški in več slovenskih listov listov poroča, g. župan in tovarnar Lorenc Lauritsch (Laurič) in prvi občinski svetnik Lorenc Hasenbichl. Izmed imenozanih ni pa eden ali drugi sploh v občinskem zastopu. Ta možakarja se tedaj, kakor se je tudi eden njih tukajšnjih somišljenikov izrazil, kinčata s tujim perjem. Dokazano je v tem slučaju, da je več takih korifej zastopalo južno nemštvo in takozvane štajercijanske Slovence v avdienci pri cesarju. Kake vrste Nemcev sta ta dva moža, katerih pradedje gotovo niso v tistem imenitnem gozdu medvede lovili, kažejo ime, vsaj prvimenovanca, ki je v Št. Vidu pri Zatični v knetski hiši rojen. Ta gospod še danes slabo nemško lomi, slovenskega jezika se pa sramuje. Izučil se je usnjarske obrti in kupiči sedaj kat vojni liferant ogromno premoženje. Mož je tako visok, da še svojim delavcem, ki ga ponižno pozdravljajo, malokaterikrat ali skoraj nikoli ne odzdravi. Hasenbichlova mati je iz znane Verbičeve rodbine v Borovnici, tedaj tudi po njegovih žilah teče kranjska slovenska kri. Mi smo in bomo z vso odločnostjo odklanjali vsako zastopstvo takšnih in enakih ljudi in zahtevamo svojo Jugoslavijo, držeč se deklaracije z 30. maja 1917, ker se nam ni bati kakega izdajalstva, kakor se je to dokazalo po vsenemških volkstagih. Slovenci se tudi ne navdušujemo za nadaljevanje vojske po nemškem vzorcu, temveč zahtevamo, da se čimprej sklene časten in sporazumen mir, ki bi dal samostojnost vsem narodom, ne pa gospodstvo nemškemu narodu. Če se vsenemci in nemčurji navdušujejo za brezobzirno nadaljevanje vojske, je to umljivo, ker si kupičijo milijone.

Karel Linhart pri cesarju. „Slovenec“ poroča: „Nikdar bi ne bili pričakovali, da bo kdaj Linhart še govoril s cesarjem. Preteklost njegova je res taka, da bi ga ne bili smeli tisti, ki imajo dolžnost proučiti preteklost „govornikov“ pred cesarjem, spustiti na dvor Dvorna navada zahteva, da smejo govoriti cesarju le ljudje neomažeževane preteklosti. Seidlerja zadené velika krivda in odgovornost, ker je pripustil Linhartu h kroni. Linhart je bil še v prvi polovici prvega desetletja odločen socialni demokrat anarhistične struje. V Ljubljani je govoril na shodih v anarhističnem, republičanskem smislu. Ne enkrat, večkrat je govoril proti monarhiji in proti dinastiji. Zavzemal se je, mimogrede povedano, tudi za slovensko vseučilišče in opozoril dr. Tavčarja na-se, ki ga je nastavil za sotrudnika „Slov. Naroda“, a so ga tam kmalu odslovili. Socialdemokratska stranka, ga je nastavila nato v Trstu pri svojem glasilu, a tudi tu se ni držal in sicer se ni sprl z voditelji socialne demokracije radi nazorov, marveč za to, ker je vedno manipuliral z znamkami in dobro živel z denarjem, ki ni bil njegov. To se je takrat v socialdemokratskem časopisju javno pisalo in bi moral to Seidler vedeti, predno je izposloval dovoljenje, da sme govoriti človek take preteklosti kroni. Voditeljem socialdemokratske stranke se je smilil, zato ga takrat niso izročili državnemu pravdnistvu. Sicer je to umazano povest pred leti natančno popisal tudi celovški list „Mir“, a ga jezični Štajerčev urednik ni tožil niti pred celovško poroto! Linhart je šel nato v Trbovlje, kjer se je vsilil socialdemokratskim rudarjem za tajnika, a ga je socialdemokratsko vodstvo odstranilo. Nato je prišel Linhart h glasilu ptujskega peka Ornika, k „Štajercu“ in se prelevil iz anarhističnega republikanca v — Štajerčijanca! Štajerska nemškutarija kaže z Linhartom vso svojo dekadenco, ker ni znala dobiti drugega govornika, kakor kompromitiranega Linhartu, kar je nam popolnoma všeč, ker se je z njim kompromitirala sama in ker je kompromitirala Seidlerja, ki je izposloval človeku take „častne“ preteklosti pristop na dvor in da je zdaj „manipulant z markami“ hoffahig.“

Volltve v Srbu na Hrvatskem. Za izpraznjeni mandat v volilnem okraju Srb kandidira hrvatsko-srbska koalicija Danila Dimovića. Toda ondodni volilci — večinoma so Srbi — niso zadovoljni. Zato so postavili protikandidata Pero Frbojevića, pravoslav-

nega župnika v Zrmanji, ki je opozicionalec, protinagodbjenjak in ki stoji na stališču narodnega edinstva in samoodločevanja.

Slovaki zborujejo. V Ogrskem Brodu na Moravskem se je vršila dne 12. maja velika manifestacija slovaškega naroda za češko-slovaške državno-pravne zahteve in za mednarodni mir. Navzoči bili so mestni in mnogo kmetskih županov. Govorili so poslanci: dr. Hruban, Kadlčak in Franek. Sprejeta je bila resolucija, ki odločno zahteva lastno državno samostojnost za Čehe in Slovake.

Japonsko-kitajska vojska pogodba. Japonska in kitajska sta sklenili vojaško pogodbo, si se glasi: Japonska organizira kitajsko policijo in prevzame vodstvo vseh arzenalov in ladjedelnic. Japonska sme izkoriščati premogovnike in železno rudo v vseh delih Kitajske. Japonski se priznavajo vsi zahtevani privilegiji v zunanji in notranji Mongolski in Mandžuriji. Končno je odrejenih več odredb, ki spravljajo finance in vzgojo Kitajske pod japonski vpliv. Japonska je dosegla tudi, da Kitajska napoved pogodbe formulira tako, da je naperjena proti Nemčiji. Anglosaški svet na obeh straneh Atlantskega morja naj bo prepričan, da je določena ta pogodba le za dobo sedanje vojne.

Najnovejša poročila.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 2. junija.

Na gorski fronti je artilerijski boj na mnogih mestih zopet oživel. V ozemlju izliva reke Piave je bil danes opolnoči z ognjem odbit italijanski sunek.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 2. junija.

Francosko bojišče.

Armada skupina prestolonaslednika Ruprehta. Na mnogih delih fronte artilerijski boji. Angleški delni napadi južno od reke Lys in severno od mesta Albert so se izjalovili.

Armada skupina nemškega prestolonaslednika. Južnovzhodno od Noyona smo kljub hudemu odporu potisnili sovražnika proti gozdu Carlepont in iz Montagne nazaj. Zavzeli smo višine vzhodno od Monlin sous Convent in močno utrjene črte zahodno od Nouvrona. Z napadom na obeh straneh reke Curc smo vrgli sovražnika nazaj čez ozemlje Savier ter zavzeli višine pri Passy in Courchamps. Ob Marni je položaj nespremenjen. Sovražnik je izpraznil na severnem bregu reke ležeče dele Chateau-Thierry. Severovzhodno od Vernuil ter ob obeh straneh Ardre hudi francoski protinapadi. Sovražnik je bil odbit s krvavimi izgubami. Vzhodno od Reimsa smo vdrl v francoske jarke pri St. Leonard ter vjeli posadko utrdbe Pompelle. Vpelnili smo zalogo za več kot pol milijona topovskih krogel, neizmerne zaloge gradiva za pionirje in telefonskega orodja in več kakor 1000 vozil.

Velik požar v Carigradu.

V Carigradu je dne 30. maja izbruhnil velik požar, ki je uničil skoro ves vzhodni del mesta. Ker so hiše v tamošnjem delu mesta večinoma lesene in ker je vel hud veter, se je požar naglo širil.

Tedenske novice.

† Dr. Franc Tiplič. V Št. Lenartu v Slov. goricah je v petek, dne 31. maja, od kapi zadet umrl okrajni in distriktni zdravnik g. dr. Franc Tiplič v 49 letu starosti. Pogreb se je vršil včeraj, dne 2. junija popoldne. — Rajni dr. Tiplič je bil rojen v Veržeju. Kot visokošolec je bil član „Danice“. V Št. Lenartu se je posebno ob začetku svojega nastopa pridno udeleževal političnega in društvenega življenja. Govoril je na političnih in izobraževalnih shodih. Bil je predsednik Slovenskega katoliškega političnega društva za šentlenartski okraj in odbornik mnogih drugih narodnih društev. Dr. Tiplič je bil slovit zdravnik in splošno priljubljen. Blagemu pokojniku in odličnemu rodoljubu svetila večna luč!

Nadškof Symon umrl. V Krakovem je umrl v visoki starosti titular-nadškof Franc Symon. Bil je

svoj čas škof v Plocku, a ruska vlada ga je vsled gorečnosti za katoliško Cerkev kračkomalo odstavila in za leta 1897 pregnala v Odeso. Pozneje mu je dovolila, da je smel zapustiti Odeso in se podati v Rim, kjer je bil od papeža imenovan za titular-nadškofa. Od cesarja Franca Jožefa pa za kanonika v Krakovem. Nadškof Symon je bil velik pospeševatelj katoliškega društvenega gibanja med Poljaki.

Hrv. generalni vizitator. General frančiškanskega reda je imenoval p. Angela Mlejnika, provincijala slovenske frančiškanske province sv. Križa, za generalnega vizitatorja hrvatske frančiškanske province sv. Cirila in Metoda.

Načelnik Češkega Svaza, poslanec František Stanek, je obolel in se je šel zdraviti v Karlove vari.

Četrtilič odlikovan. Nadporočnik Ivan Zunkovič, nadučitelj v Šmarjeti pri Ptuj, je odlikovan s Sig-num laudis z meči. To je njegovo četrto vojno odlikovanje.

Vojaški zaslužni križec z vojnim okrasom in meči je dobil poročnik 47. pešpolka Mihael Vauhnik, sin nadučitelja gospoda Vauhnika pri Sv. Marku nižje Ptuja.

Iz ljudske šole. Razpisana je služba učiteljice na šestrazrednici v Hajdini pri Ptuj. Prošnje do dne 20. junija. — Na dvorazrednici v Lokah in na dvorazrednici v Orlovici je razpisano mesto nadučitelja. Prošnje do dne 30. junija.

Jugoslovanska Stokovna Zveza v Ljubljani sklicuje v smislu §§ 14., 15. in 22. društvenih pravil glavni občni zbor, ki bo zboroval v Ljubljani v prostorih šentjakobske Prosvete, Florijanska ulica števil. 15. I. najdostopje, v nedeljo, dne 23. junija, ob 12. uri popoldne.

Zarja. Na občnem zboru slovenskega katol. akad. teh. društva Zarja dne 24. maja je bil izvoljen za letni tečaj 1917-1918 sledeči odbor: Anton Skuk, teh., predsednik; Jakob Turk, med., podpredsednik; Mohorič Fr., teh., tajnik; Janko Kralj, jur., blagajnik; Zatec St., med., knjižničar.

Preporoč v Halozah. Od Sv. Trojice v Halozah se nam piše: Na trojiško nedeljo so obhajala tukajšnja dekleta Marijine družbe prelepo in v celem gniljivo cerkveno slovesnost. Blagoslovila se jim je nova krasna zastava. K temu veselemu dogodku so jim prihiteli kakor čestitki mladenke drugih Marijinih družb v dolgih procesijah s križi in zastavami in v spremstvu gg. duhovnih voditeljev: največja iz Ptuja, potem iz Hajdine, nadalje sosedne-haloške: iz Gore, Leskovec, Sv. Vida in Žetal. Nad 300 deklet, t. j. vse domače in nekaj sosednih, je prejelo sveto obhajilo, velika krasna cerkev trojiška je bila natlačeno polna pobožnega ljudstva, ki je hvaležno poslušalo slavnega govornika g. dr. Hohnjeca iz Maribora. Ker so tako številni sestanki Marijinih družb navadno posvečeni tudi poduku, izpodbudi in izobrazil, je sledilo v Bralnem društvu še zborovanje, na katerem se je govorilo o vsem, kar naj diči Marijino družbenico, trdno katoličanko in značajno Slovenko. Prvi je nastopil v zanimivem in saljivem, samo njemu lastnem prednašanju organizator mladine g. dr. Hohnjec sam, ki je posebno opisal narodno breznačajnost in naglašal, da morajo vzeti rešilno idejo naroda in domovine v svojo zaščito pred vsem dekletom in žene, ker žena odločuje usodo narodov. Podobno je govoril g. poslanec Brenčič, da je naklonil Bog našemu slovenskemu narodu dvojno dobroto: lepo zemljo in vrle krščanske matere, kar naj imajo naša dekleta vedno pred očmi. Za njima je govorila cela vrsta deklet: Palova iz Hajdine, Predikakova od Sv. Vida, nadalje Mimika Žnidarič in Genovefa Trtnek iz Gore, Amalija Topolovec in Terezija Podgoršek iz Leskovec, Nežka Petrovič iz Ptuja, Urša Vogrin iz Žetal. Deklamacije sta imeli Gerčka Kmetec in Neža Podgoršek iz Leskovec. Še več bi jih nastopilo, ako bi čas dopustil: in kako so prednašale te mladenke neustrašeno in prepričevalno! Vse zborovanje, prvo Marijinih družb v Gornjih Halozah, nam ostane v spominu z utisom, kakor ga je označila v sklepnem govoru domača družbenica Gerčka Kurež, da je mladenke ne samo trajno navdušilo, temveč bo obrodilo sad dela za versko življenje in za srečo slovenskega naroda. Končano pa je bilo slavlje z deklamacijo domače družbenice Nežke Ornič na presvitlega cesarja, in razšli smo se s prošnjo na novi društveni zastavi krog Marije: „Z božjim Sinom varuj nas in družbo našo vsaki čas!“

Slov. Straža na Koroškem. Podružnica za Velikovec in okolice ima svoj občni zbor v nedeljo, dne 3. junija popoldne v telovadnici Narodne šole v Št. Rupertu pri Velikovcu. Na sporedu je med drugim govor o pomenu Slov. Straže in: Dr. Janez Evang. Brek, dobrotnik koroških Slovencev. Želiti je prav obile udeležbe! — Kje pa so štajerske podružnice Slovenske Straže?

Obletnica jugoslovanske deklaracije. Janko Pelel, posestnik v Policah in načelnik Posojilnice v Gornji Radgoni, je daroval o priliki prve obletnice jugoslovanske deklaracije za Tiskovni dom v Mariboru 100 K in za slovensko šolo v Mariboru 50 K, zbrana družba rodoljubov pri g. J. Lančiču 60 K. — Tako se dela najbolje za našo Jugoslavijo.

Božja pot na Sv. Uršuli. Kakor lansko leto bo tudi letos v romarski cerkvi na Sv. Uršuli do konca meseca septembra vsak ponedeljek sv. maša in sicer ob 9. uri popoldne. Duhovniki morejo maševati tudi ob drugih dneh, ker je mežnar ob poletnem času vedno na gori. Za vino in hostije skrbi cerkev. Ro-

marje se opozarja, da se nanaja slovenska gostilna v cerkveni hiši pod cerkvijo. Prid vrh planin, nižave sin!

Slovenska meščanska šola v Žalcu. Pred dobrim tednom sta bila posl. dr. Verstovšek in g. župan Roblek — g. dr. Kukovec je bil zadržan — pri dež. šolskem svetu radi otvoritve meščanske šole v Žalcu s 15. septembrom letošnjega leta. Občina žalska je vse uredila, da je otvoritev omogočena; tudi glede učnih močij je vse preskrbljeno. Prepričani smo, da bo šola izvrstno uspevala. Zatec se bo pripravil, da bo nudil došlim dijakom prijeten in varen dom.

Društvo javnih in zasebnih nameščencev ima svoj prvi občni zbor danes teden, v ponedeljek, dne 10. junija ob 9. uri zvečer v Narodnem domu. Dnevni red: 1. Volitev odbora. 2. Slučajnosti.

Za časa vjetništva se ne priznava doklada hrabrostne svetinje. Streiffleur poroča: Z odlokom c. in kr. vojnega ministrstva z dne 2. aprila t. l. se ne priznava za čas vojnega vjetništva doklada hrabrostne svetinje.

Kadilec naj takoj oddajo priglasnice za tobačne karte pri bližnji trafiki. Trafikanti naj priglasnice takoj pošljejo c. kr. finančni stroži. — Čudimo se le, da c. kr. finančno ravnanstvo ni razglasilo te odredbe tudi na deželi, ampak samo v mestih.

Dopisi.

Sv. Križ nad Mariborom. V nedeljo, dne 2. ju-se je pri nas vršilo dobroobiskano zborovanje štalnega društva in podružnice Slov. Straže. Govorila sta č. g. župnik Gaberc in urednik Žebot. Imeli smo tudi goste od Sv. Jurja, Sv. Duha na Ostrem Vrhu in iz Maribora.

St. III v Slov. gor. V Selnici ob Muri je umrla posestnica Marija Dajčman, žena našega somišljenika Janeza Dajčman. Pogreb se je vršil dne 31. maja. Svetila ji nebeška luč!

Sv. Ana v Slov. gor. Tukajšnje Brašno društvo priredi v nedeljo, dne 16. junija, v prostorih pri ad. Seyfried-ovi veselico z vzporedom: Slavnostni govor g. profesorja dr. Josip Hohnjeca iz Maribora: krasna, časa primerna igra „Marjetka“ in več saljivih nastopov. Sedež 2 K, stojišče 1 K. Pridite, prijatelji našega društva, daljni in bližnji, mnogoštevilno!

Ljutomer. „Z novim duhom in pogumom stopa v svet, zre v bodočnost, krepka vrsta mladih četi!“ Tako se je nehote izvil iz naših mladinskih sre ob prelepi, slovesno končani slavnosti ob binokotnih praznikih. Da, v dragem spominu ostanemo nam ti milosti in krasnih nauk vsebujoči dnevi. Oživljeni s kruhom angeljskim, preojeni z notranjo radostjo in novimi sklepi ob vspodbudnih, krasnih besedah slovečega govornika vlč. g. dr. Hohnjeca smo preživeli predoldanske ure. In tako močno utrjeni na prvi — verski podlagi našega gibanja, smo se podali popotje na kraj, kjer se je imela nadaljevati naša slovesnost v versko-narodnih idejah. Tukaj se nam je pridružila številna množica zavednih Slovencev in Slovenk, oziroma mladine, iz domačih in sosednih krajev. Hyala vsem, ki ste nas počastili s svojo navzočnostjo. Posebno Vam, številna družba iz Križevca, kakor od Sv. Tomaža, Radgone, Središča in odposlanki s pozdravom iz Št. Jurja, izrekamo svojo zalivalo, da ste se odzvali našemu povabilu in Vam ob mogočnosti ob enaki priliki želimo vrniti Vaš poset. Otvoril je shod naš blagi, vsestransko vneto-delujoči vlč. g. dekan J. Ozmeč in pod njega vodstvom se je razvijal v poučljivih, živahnih točkah. Z velikim zanimanjem smo sledili znamenitim besedam slavnostnega govornika prof. dr. Hohnjeca, ki nam je pojasnjeval, nas navduševal, budil v naših srcih pravo narodno zavest, razpravjal o velikih ciljih našega narodnega stremjenja. Končal je govor naš mnogozaslužni mladinski organizator in mogočno, slavnostno je zadonela pesem jugoslovanske himne „Jugoslavija prihaja“, ki jo je pod vodstvom požitvalnega pevovodje g. Fr. Zaherla zapelo s članicami Dekliške Zveze domače pevsko društvo, ki jim tukaj izrekamo svojo zalivalo, da se je z njih pomočjo zamoglo med naslednjimi govori in deklamacijami proizvajati še več svoj narod ljubko opevajajočih pesmi. V kajub raznim neugodnostim v ten težkih časih so bila naša srca polna navdušenja. Zadnji pozdrav, slovo, in še se je iz prs vseh zborovalcev dvignil znak globoke domovinske ljubezni. V mogočnih zvokih so se razlegale pesmi: „Lepa, naša domovina“, „Naj viharja moč razsaja“ in cesarska pesem pod ovenčanimi slikama cesarske dvojice. — Po končani slavnosti se je nabralo za Tiskovni dom v Mariboru 235 K. Pog plačaj vsem blagim darovalcem! Vam pa, ki se trudite za nas, krščansko slovensko domovino, ki skrbite za našo pravo izobrazbo, zagotavljamo spomin globoke hvalečnosti v svojih srcih. Ti pa, predraga mladina, skušaj slediti in si prisvojiti krepostna in prava načela. Uvažuj resnost časa, krepko, pogumno naprej za naše cilje! Živela Jugoslavija! Živeli naši buditelji! Živela zavedna slovenska mladina!

Braslovče. Braslovška požurna bramba priredi v nedeljo dne 9. t. m. 5 dejanska igra „Vnučinja čarovnice“ ob 1/2 3 uri popoldne. Igra se za spomenik padlih vojakov braslovške občine.